

Posudek vedoucího bakalářské práce:

Judita Jelínková, Kostel sv. Bartoloměje v Lanžově a okolní historické náhrobníky, 61 ns.

Práce o rozsahu 61 stran textu se skládá z úvodu (s. 1–4), čtyř kapitol: Nástin historie obce Lanžov (s. 5–16), Stavební vývoj kostela (s. 17–22), Interpretace náhrobníků (s. 23–48), dělené dále na šest podkapitol dle jednotlivých rodů, a závěrečné kapitoly Možnosti prezentace daného tématu (s. 49–53); obsahuje též závěr (s. 54–56) a seznam pramenů a literatury (s. 57–61). Práci doplňuje celkem 19 obrazových příloh. Poznámkový aparát umístěný pod čarou sestává celkem z 207 poznámek.

Náhrobníky představují zajímavou a dosud plně nevyužitou cestu k poznání dějin a reprezentace šlechtických rodů. Práce Judity Jelínkové přehledným a přínosným způsobem propojuje regionální historii obce Lanžova s dějinami jeho vlastníků, soustředí se na dějiny a stavební vývoj zdejšího románského kostela sv. Bartoloměje a sleduje kontext, podobu a výpovědní hodnotu zde dochovaných renesančních a barokních náhrobníků. V poslední kapitole nastíněné plánování turistického výletu se zdá být vhodnou možností pro prezentaci daného tématu. Práce má logickou strukturu, opírá se v převažující míře o dochované (z velké části nevydané) prameny, a také po formální stránce splňuje standardy bakalářské práce.

Práce ovšem mohla být lépe ukotvena v obecnějším rámci – postrádám v ní např. literaturu k českým renesančním a barokním náhrobníkům (či obecněji funerálním památkám), práce z obecných českých dějin atd., kde autorka mohla získat větší přehled, metodologickou inspiraci i potenciál k důkladnější a širší komparaci. Z důležitých titulů věnovaných historické topografii postrádám Sedláčkův *Místopisný slovník...* (nemluvě o jeho digitalizované pozůstalosti) a rovněž práci Profousovu. Rovněž praktická kapitola věnovaná prezentaci tématu měla být opřena o odborné práce týkající se např. cestovního ruchu a průvodcovství. Jádrem práce je podrobná faktografie dějin jednotlivých rodů, kde se nabízí otázka, zda by nebylo vhodné práci doplnit souborem genealogických příloh a tabulek (např. tabulkou majitelů statku/panství) a faktograficky přetíženému textu tak odlehčit a věnovat prostor spíše interpretaci a důrazu na širší

kontext. Stejně tak bych v průběhu celého textu uvítal důslednější ověřování předkládaných faktů přímo v pramenech, neboť se sekundární literaturou se spokojit jistě nelze. V práci není provedena důsledná analýza pramenů a také v průběhu textu není zcela zřejmé, na základě čeho se autorka rozhodla přidržit toho či onoho pramene. Z tohoto metodického nedostatku potom plyne i její nejistota na místech, kde by se bylo možné alespoň v hypotetické rovině přiklonit k některému z uváděných názorů.

Z dílčích připomínek lze autorce vytknout jistou neobratnost při psaní úvodních a závěrečných odstavců jednotlivých kapitol, které nesou ne příliš vhodnou podobu jakýchsi miniresumé. Bibliografické záznamy článků neodpovídají citační normě Historického ústavu FF UHK a uváděné tituly odborné literatury nejsou jednotně psány kurzívou či bez ní. Také je třeba lépe dbát na formát indexů odkazujících do poznámkového aparátu (v práci na některých místech psány tučně). Autorka by se také měla důrazněji bránit přejímání archaismů, a to zejména tam, kde se jedná o překročení současné pravopisné normy – např. kostel „Poličanský“ na s. 5, „větve Albrechtinské“ na s. 10, i když samozřejmě chápu, že četba 100–200 let starých textů působí velké stylistické pokušení. Autorka by rovněž měla důsledně užívat současného úzu pro klasifikaci šlechtických stupňů urozenosti. Oslovení „pan“ u rytířských rodů, o něž se v práci v naprosté většině jedná, bylo v dobové jazykové praxi součástí širší titulatury „statečný pan“. Pro potřeby odborné či kvalifikační práce ovšem dle současného úzu užíváme označení rytíř či vladyka, aby byla osoba jasně odlišena od stavu tzv. vyšší šlechty, čili pánů, případně nadbytečný titul „pán“ u těchto osob vypouštíme a ponecháváme pouze jméno. Zbytečně složitě autorka popisuje proces převodu majetků z lenní do dědičné držby. Na s. 13 se nejednalo o čáslavský sněm z roku 1440, ale o regionální sjezd šlechty a zástupců královských měst. Na s. 18 je užito nesprávného termínu „obloučkovitým vlysem“. Na s. 39 autorka píše o Janu Amosu Komenském coby biskupu „církve česko-bratrské“, přičemž správný název této církve zněl „Jednota bratrská“. V praktické části již není nutno opakovat historická fakta, text by bylo vhodné doplnit např. tabulkovou přílohou podrobně zpracovaného časového plánu. Na s. 69 je u obr. č. 14 uvedeno „fotografie ing. Karla Martínka“. Popisnou informaci, o co se jedná, ovšem postrádáme.

V práci také zůstaly některé otázky nezodpovězeny. Autorka by měla doplnit význam patrocina sv. Bartoloměje – co nám říká o době a charakteru založení? Co máme soudit o zakladatelích kostela?

Na s. 28 píše o „Anizce Bukovské“ – neznělo její jméno spíše Anežka? Na epitafu přitom čteme její jméno jako „KAT BOKOWSKA“ – jak toto vysvětlit?

Na s. 44 je přepsán epitaf Johany Uršuly Grodecké z Grodče s překvapivě přesným určením dat jejího narození a úmrtí – byl toto obecný dobový rys, nebo se jedná o výjimku?

Uvítal bych také shrnutí, z něhož by bylo patrné, které rody užívaly lanžovského kostela sv. Bartoloměje jako rodové hrobky, od kterých z nich se nám dochovaly jejich náhrobníky a zda náhrobníky některého z těchto rodů postrádáme, případně, jaký vzorek ze zde pohřbených urozených osob představují dochované náhrobníky.

Závěr: Přes zmíněné metodologické a stylistické prohřešky autorka prokázala dostatečnou způsobilost pro vypracování odborného textu na úrovni bakalářské kvalifikační práce. Přes určitou nejistotu v postupu dokázala získat důvěryhodná a v některých případech zcela původní fakta z archivních materiálů. Také propojení s praktickou – prezentační rovinou je provedeno plně relevantním způsobem a práce tak může do budoucna plnit roli v oblasti místní popularizace či cestovního ruchu.

Práci proto k obhajobě **doporučuji**.

V Kutné Hoře 11. července 2016

.....
PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.